

Sosyal Yaralarımız Ve Tiyatro

– AliRızaÖzdemir · 22 Mayıs 2011

Küçük bir taş parçası ne işe yarar sizce?

Elbette bunun birçok cevabı olabilir. Çünkü bunun cevabı biraz da nerden ve nasıl baktığımıza bağlı...

İnşaat ustasıysanız başka, peyzaj işindeyseniz başka, jeologsanız daha başka cevaplar vereceksiniz muhakkak...

Bakmakla değil, daha çok görmekle ilgili bir durum bu...

Bana sorarsanız, bir taş parçası ne işe yarar, diye...

Bende bunun farklı cevapları var.

Ama en tuhaf düşüncem, maddenin en küçük birimi atomdan üretilen bombalar ve küçük bir taş parçasında var olan enerjinin dünyada yaratacağı tahribat yahut sunacağı kolaylıklar.

Nihayet Einstein atomu parçalayarak büyük bir devrim yaptı ama aynı atomdan yapılan bir tek bomba yüz binlerce insanın bedenini parçaladı.

Derken bu düşünceler böyle uzar gider bende.

İşte benim böyle acayip hâllerim de var.

Ama şunu garanti ederim: Memleketin hâli kadar acayip değil hâlim.

Ben bir kişiyim, memleket 72 milyon nihayet...

Her Allah'ın günü gazetelerin üçüncü sayfalarında görmüyor muyuz memleketin acayip hâllerini!

Bugüne kadar duymadığımız, bilmediğimiz, görmediğimiz ve tanımadığımız acayip acayip suçlar ve vakalar.

İşte size birkaç örnek:

Bir adam öldürdüğü kişinin bedenini parçalayarak bavula koymuş. Cadde ortasında taşırken bavuldan kan damlamış ve yakayı ele vermiş.

Öldürdüğü bir insanı parçalara ayırıp, bavulla cadde ortasında taşımak nasıl bir ruh hâlidir Allah aşkına!

Yakalanan bir kadın ise, öldürdüğü kocasının etini çektirip lahmacun yaptırmış ve çocuklarına yedirtmiş.

Bunları bu millet, hangi çağda gördü, söyler misiniz bana?

Bu cinnet hâli, ne zamandan beri bu millete musallat oldu?

Hani insan bunları okuyunca, "Nerede o eski suçlar?" diye geyik yapası geliyor.

Yahut hepimizi bir başka âleme alıp sürükleyen "Eski Dostlar" şarkısını, "Eski Suçlar" diye yeniden yazası!!!

Ya da "Deliliğe Övgü" yerine "Eski Suçlara Övgü " diye bir kitap kaleme alası!!!

İşin şakası bir yana, neredeyse eski günahlarımızı arar hale geldik.

Günah geçmişte de günahtı, suç geçmişte de suçtu ama yine de belirli bir sınırı vardı. Suç işleyenler bile duracakları yeri bilirdi. Bugün bütün sınırları zorladığımız gibi suçların da sınırını zorluyoruz.

Hani, eskinden arka arkaya sıralanan kayalarla ilgili değişik hikâyeler anlatılırdı ya...

Düğün alaylarının, bir günahtan ötürü taş kesilmeleriyle ilgili. Ya da babasına el kaldıranların ellerinin taş kesilmesi gibi... Artık ben, bu günahların yaşandığı bir iklimde acaba bu insanlar neden taş kesilmiyor diye sormaya başladım.

Acaba bir taş kadar dahi kıymetleri olmadığı için mi?

Elbette suçluyu yargılamak, kınamak kolay...

Belki de en kolayı...

Peki ya bu canavarları yaratan iklim, belki de bir taş parçası kadar kıymeti olmayan ruhsuz bedenleri var

eden kořullar?

Bu koşulları hazırlayanlar, destekleyenler, sessiz kalanlar?

Bunların hiç mi suçu yok?

Yoksa suçun çoęu bunlarda da, biz mi görmezden geliyoruz?

Daha geçenlerde açıklandı. İngiltere'deki Leicester Üniversitesi dünyanın mutluluk haritasını çıkarmış. Ülkelerden edinilen verilerin yanında, BM ve Dünya Sağlık Örgütü gibi kuruluşların yaptıkları 100 küresel çalışmaya dayandırılan haritada, ülkemiz 178 ülke arasından 133. sırada yer almış.

Mutluluęumuz bu kadar işte!

Bana kalırsa, mutsuzluğumuzun altında potansiyelimiz ile yaptıklarımız arasındaki müthiş uçurum yatıyor.

Potansiyelimiz "milyon" ise, yaptıklarımız daha doğrusu yapabildiklerimiz ancak "bir" gibi...

Yani milyonda bir...

İşte böyle müthiş bir uçurum...

Bu memleketin dağı taşı yetenek kaynıyor.

Bir ucundan bir diğer ucuna bütün bir Türkiye, zeki, çalışkan ve yetenekli insanların diyarıdır.

Oysa herhangi bir alanda yetenekleri son derece ileri düzeyde olan nice gençlerimiz eriyip gidiyor ki, bunlar saymakla bitmez.

İster bilimde, ister teknolojide, ister sporda, ister kültürde, ister sanatta ve ister düşünce alanında olsun, milyonlarca gencimiz yetenekleri doğrultusunda kendilerine bir gelecek kuramıyorlar.

Yani, bunların birçoğu sevmedikleri işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Eski bir tapınak yazıtında "Seveceęin bir iş seçersen yaşamında bir an bile çalışmış olmazsın" der. İşte kişinin sevdiği bir işte çalışması, en az bu kadar önemli...

Belki de sevmediğimiz işlerde çalıştığımız için bu kadar çabuk çöküyoruz. Ortalama ömrümüz, batılı ülkelere göre, belki de bu kadar kısa.

Ve belki de sevmediğimiz işlerde çalıştığımız için işlerimizi emaneten yapıyoruz. Bir türlü hizmette yüksek bir standart yakalayamıyoruz.

Vaktiyle, Siirt'te tanıdığım çok yetenekli gençler vardı.

Burada belirtiyim: Hepsiyle tanışmak benim için ayrı bir şanstır.

Mesela bir dergiciler gurubu vardı. Halil Seyitoğlu adlı bir gencin etrafında kümelenen pırlıl pırlıl gençlerdi. Tamamı yirmi yaşın altında olan bu gençler, kendi imkânları ile dergi çıkarır, satarlardı. Yazıları da, şiirleri de son derece keyfi verici ve üst seviyede idi.

Dergi kendini karşılamayınca birkaç kapı çaldılar. Sonuç elde edemeyince de dağılıp gittiler.

Bir de tiyatrocularımız vardı. Burada hangisinin adını saysak, diğerine haksızlık olur. Bunlar çırpınır, bir şeyler yapmak için çalmadık kapı bırakmazlardı. Bütün zorluklar al-tında dahi vazgeçmediler. Aldıkları kısmî desteklerle bile, dünya kadar oyun çıkardılar. Sonuç mu? Sonuçta ekmeklerini tiyatrodan çıkaramadıkları için dağılıp gittiler.

Şimdi durup dururken bunlar nereden mi geldi aklıma? Nereden mi hatırladım bütün bunları?

Geçen hafta Ayvalık'ta bulunan Haliç Park Otel'in canlandırıcıları (animatör) yüzünden.(!) Onları izlerken öyle bir geçmişe dalıp gittim. Mehmet Aktaş ve arkadaşlarının sadece yetenekleri ile ortaya koydukları ürünler, son derece dikkat çekici idi. Üstelik bu ekip de hiçbir eğitim ve profesyonel destek almamıştı.

İşte onları izlerken, şöyle bir geçmişi hatırladım gayri-ihthiyarî olarak.

Hüzünlendim; yaram deşildi desem, yeridir.

Bu toprak, Türk toprağı büyük yetenekler doğurur. Nice Nasrettin Hocalar, nice Keloğlanlar, nice Mimar Sinanlar, nice İbn-i Sinalar da, kıymetini bilen olmaz.Erir giderler çaresiz...

Erimeyenler de ne olur biliyor musunuz?

Erimeyenler de, ya Türk'ün varlığına ve dirliğine düşman çevrelerin eline düşer ya da kaliteye önem vermeden tüketim kültürünün (kültürsüzlüğünün) esiri olurlar.

Hâsılı, onlar da bir başka şekilde erirler...

Bakmışsınız sanatta, kültürde ve türlü sahalarda yeni tipler türer. Birkaç iyi iş çıkartırlar. Gündeme gelir, tanınırlar. Bakmışsınız sonra başlamışlar Türk'e ve onun değerlerine saldırmaya... Türk doğan ama Türk kalamayan bu tipler, ne de çoktur hayatımızda...

İşte bunlar, sahip çıkmadığımız, kapı kapı dolaşıp yardım dileyen ama çıkış bulamayan bizim o yetenekli çocuklarımızdır.

Bir de tüketime esir olan sanatçılarımız vardır. Mevsimliktirler. Yarına kalmaz, çabuk tükenirler.

Şarkı yaparlar, sözleri bomboştur. Bestesi kulak tırmalar.

Bugün eğer bunlardan onlarcası varsa, yarına kalanların sayısı bir elin parmaklarını geçmez.

Tiyatro, skeç (oyunca) yaparlar. İçi baştan sona cinsellik...

Cinsellik, hayatın bir gerçeği ama baştan sona mı cinsel içerikli olur bir program! Şakalar, espriler ya da göndermeler hep cinsel konulara mı çıkar!

Cinsellik elbette olur ama bu kadar mı açık, bu kadar mı bayağı yapılır!

Nerede Türk olan ve Türk kalan, milletin duygularına ve kimliğine sahip çıkan tiyatrocularımız?

Ortaoyunları, meddahlar, Hacivat-Karagözler, köy seyirlik oyunlarımız... Bunlara ne oldu peki?

Nerede sosyal sorunlarımızı masaya yatıran o acımasız hicivler? Nerede yozlaşmaya, yabancılaşmaya karşı duruş gösteren o cesur replikler?

Nerede Türk'ün zekâsını, belleğini bilen ve bunlara uygun metinler üreten tiyatro yazarlarımız?

O, zekâ deposu oyunları izlemediğimiz ama cinsel içerikli zırvalara rağbet ettiğimiz için biz tükettik onları...

Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu Muhsin Ertuğrul'un "Tiyatronun Değeri" diye bir yazısı vardır, bilmem hiç okudunuz mu?

Okumadıysanız mutlaka okuyun. Topu topu bir sayfalık yazı...

Birkaç satır aktaralım, bu taşta kazılması gereken yazıdan:

"İnsanın en değerli varlığı vücudu ve ruhudur. Hastane gövdelerin, tiyatro ruhların şifa kaynağıdır. Ruhsuz adam bir kalıptır. Düşünmekten, duymaktan, insanlıktan, iyi ile kötüyü ayırt etmekten uzak kalır. En korkunç suçları işleyenler hep bu ruhsuz kalıplardır. Çevremizi karartan, eğitim ışığına varamamış bu sakat ruhlardır. Toplumların küçükleri için okul ne ise, büyükleri için de tiyatro odur."

Üstad, şöyle diyor tiyatroyu tanımlarken de:

"Tiyatronun en büyük gücü "söz" dedir. Üstün insanlardan bize kalan tek düşünce anıtı bu granit sözcüklerle örülmüştür, insanlığın sesi, tiyatrodaki duyulan sözlerle kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa geçer, geleceklere armağan kalır. Tiyatro da seyircinin kana kana içeceği, bu söz yağmurudur, ruhlarını yıkayan bu söz tufanıdır."

Allah aşkına kıyas edin. Bugünkü kültürsüzlüğümün genç yeteneklerimize dayattığı tiyatro anlayışı ile Üstad'ın tarifini yaptığı tiyatro arasında ne benzerlik var?